

145. Op het eerste gezicht lijkt het dat die afzonderlijke aanvaarding slechts uitzonderlijk zal voorkomen, maar dat is niet zo. Ik denk aan schenkingen door bijvoorbeeld de ouders aan een kind (de bezwaarde) met een *fidei-commis de residuo* in het voordeel van de kleinkinderen (de verwachters), die echter nog niet geboren zijn.

Telkens er een kleinkind wordt geboren moet dit kleinkind, vertegenwoordigd door zijn ouder(s), grootouder(s) of een voogd (in het laatste geval met machtiging van de vrederechter), de schenking aanvaarden. Die aanvaarding van de schenking moet gebeuren in aanwezigheid van de schenker of van de lasthebber die de schenker daartoe heeft aangewezen. De schenker kan in de schenkingsakte volmacht geven aan een of meerdere lasthebbers om kennis te nemen van de aanvaarding van de schenking door een begiftigde.

Wanneer de schenker op een bepaald ogenblik in zijn leven niet meer wilsgeschikt is, kan de kennisname van de aanvaarding niet meer door de schenker gebeuren, maar zal die kennisname moeten gebeuren door een lasthebber. Het kan dan ook aangewezen zijn om in een zorgvolmacht volmacht te geven aan een of meerdere lasthebbers, met de bevoegdheid elk afzonderlijk te handelen, om, wanneer de schenker een schenking heeft gedaan die nog niet door alle begiftigden is aanvaard, kennis te nemen van de aanvaarding door ieder van de begiftigden. Ik zou dit als een standaardclausule opnemen in zorgvolmachten.

C. Modellen

146. Men zou volgende clausule kunnen opnemen in de schenkingsakte wanneer alle bezwaarden hebben aanvaard:

“De schenker geeft volmacht aan 1° ..., 2° ..., 3° ..., met macht elk afzonderlijk en alleen op te treden, om de schenker te vertegenwoordigen om kennis te nemen van de aanvaarding in de akte van aanvaarding door een verwachter”.

In een zorgvolmacht zou men in de opsomming van de diverse rechtshandelingen volgende zinsnede kunnen opnemen:

“Kennisname van de aanvaarding van de schenking door de begiftigde in een latere akte

Indien de aanvaarding van de schenking door de begiftigde niet is gebeurd in de schenkingsakte zelf, maar tijdens het leven van de schenker gebeurt in een latere authentieke akte: de schenker vertegenwoordigen in de akte van aanvaarding om kennis te nemen van de aanvaarding”.

§ 49. Artikel 4.161, derde lid BW – de voorlopige en de definitieve aanvaarding door een rechtspersoon die machtiging of goedkeuring nodig heeft voor de aanvaarding

147. Indien de rechtspersoon aan wie een schenking wordt aangeboden de schenking slechts na machtiging of goedkeuring kan aanvaarden, kan de rechtspersoon deze schenking voorlopig aanvaarden, zoals nader in artikel 4.161, derde lid bepaald (art. 4.143, tweede lid BW).

Wanneer een rechtspersoon machtiging of goedkeuring nodig heeft voor de aanvaarding van een schenking, rees het probleem dat de aanvaarding van de schenking slechts kon gebeuren na de machtiging of goedkeuring¹¹¹ Dit betekende dat de schenker zolang de schenking niet was aanvaard zijn aanbod van schenking kon herroepen¹¹² en dat het overlijden van de schenker vóór de aanvaarding door de rechtspersoon betekende dat de schenking niet tot stand kwam.¹¹³

Daarom werd door de wet van 12 juli 1931 betreffende de uitbreiding tot alle rechtspersonen van het voordeel van de voorlopige aanvaarding van bij akten gedane schenkingen onder de levenden de mogelijkheid ingevoerd van een voorlopige aanvaarding. De rechtspersoon kon de schenking voorlopig aanvaarden, vóór het bekomen van de goedkeuring of machtiging, waardoor de schenker niet meer kon terugkomen op zijn aanbod tot schenking (wet van 12 juli 1931)¹¹⁴ en waardoor de schenking behouden bleef ook bij een overlijden van de schenker vooraleer de goedkeuring of machtiging was bekomen.¹¹⁵ Eens de goedkeuring of machtiging was verkregen, werd de schenking definitief aanvaard.

Door artikel 61 van de wet van 19 januari 2022 is de wet van 12 juli 1931 opgeheven. Het enige artikel van de wet van 12 juli 1931 is vervangen door artikel 4.161, derde lid BW.

148. Artikel 4.161, derde lid BW bepaalt dat de voorlopige aanvaarding (waarvan sprake in art. 4.143, tweede lid BW) een aanvaarding is onder het voorbehoud van machtiging of goedkeuring, die de schenker onder dat voorbehoud van machtiging of goedkeuring bindt zodra de schenker van de voorlopige aanvaarding kennis heeft gekregen. Men gaat daarbij te werk zoals bepaald in het tweede lid van artikel 4.161 BW. Ofwel aanvaardt men de schenking voorlopig in de schenkingsakte zelf, ofwel aanvaardt men de schenking in een latere afzonderlijke authentieke akte van aanvaarding waarvan dan in de akte zelf kennis wordt genomen door de schenker of door de vertegenwoordiger van de schenker.

De voorlopige aanvaarding wordt na het verkrijgen van de machtiging of goedkeuring gevolgd door een definitieve aanvaarding van de schenking. Dat gebeurt ook overeenkomstig het tweede lid van artikel 4.161 BW. Men zal een akte van definitieve aanvaarding tekenen, waarin de schenker of zijn lasthebber tussenkomt om kennis te nemen van de definitieve aanvaarding. Bij een overlijden van de schenker vooraleer de akte van definitieve aanvaarding is getekend, zullen de erfgenamen van de schenker in deze laatste akte optreden.

-
- 111 H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge*, VIII/1, *Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 231-232, nr. 155.
 - 112 H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge*, VIII/1, *Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 232, nr. 155.
 - 113 H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge*, VIII/1, *Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 232, nr. 155.
 - 114 H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge*, VIII/1, *Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 232, nr. 155.
 - 115 H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge*, VIII/1, *Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 232, nr. 155.

§ 50. Artikel 4.162 BW – aanvaarding van de schenking bij volmacht

149. Artikel 4.162, tweede lid BW bepaalt betreffende de aanvaarding van de schenking bij volmacht:

“Deze volmacht moet worden vastgesteld bij notariële akte”.

Het vroegere artikel 933, tweede lid oud BW bepaalde: “Deze volmacht moet voor notaris worden verleden; en een uitgifte daarvan moet worden gehecht aan de minuut van de schenking, of aan de minuut van de aanneming, wanneer deze bij afzonderlijke akte geschiedt”.

De bepaling inzake de aanhechting van de volmacht aan de schenkingsakte is verdwenen. Dat is positief. Men moet gewoon de algemene regels van de notariswet inzake de aanhechting van volmachten toepassen, zoals die ook gelden voor andere notariële akten.

150. De volmachten van de contractanten moeten in principe aan de minuut worden gehecht, tenzij 1° de instrumenterende notaris de minuut van de volmacht bewaart of 2° de instrumenterende notaris de uitgifte van de volmacht reeds aan een akte van zijn ambt heeft gehecht (art. 12, derde lid Organieke Wet Notariaat). Deze voorschriften zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid (zie art. 114 Organieke Wet Notariaat).

§ 51. Het vroegere artikel 936 oud BW – de bijzondere regel betreffende de doofstomme begiftigde is afgeschaft

151. Het vroegere artikel 936 oud BW is niet overgenomen in de codificatie.

Dit artikel bepaalde:

“Een doofstomme die kan schrijven, kan zelf of door een gemachtigde aannemen.

Indien hij niet kan schrijven, moet de aanneming worden gedaan door een curator die te dien einde wordt benoemd, door de vrederechter aangezocht bij eenzijdig verzoekschrift dat door elke belanghebbende kan worden ingediend”.

152. Het heeft geen zin om een specifieke bepaling inzake fysieke onbekwaamheden op te nemen voor de schenkingen. In de notariswet bestaat daarvoor een regeling die voor alle notariële akten geldt en die logischerwijze eveneens best voor de schenkingsakte geldt.¹¹⁶

Het schrappen van de tekst van het vroegere artikel 936 oud BW draagt bij tot de coherentie van de geldende rechtsregels.

153. Artikel 10, eerste lid van de Organieke Wet Notariaat bepaalt:

.....

¹¹⁶ Zie ook Toelichting bij het wetsvoorstel tot codificatie van het familiaal vermogensrecht, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1272/1, 137.

“De notaris die alleen optreedt, moet worden bijgestaan door twee getuigen:

1° bij het verlijden van openbare testamenten en van akten die een herroeping van die testamenten inhouden;

2° wanneer één van de partijen niet in staat is te ondertekenen of niet kan ondertekenen, blind of doofstom is”.

§ 52. Het vroegere artikel 937 oud BW

154. Het vroegere artikel 937 oud BW is niet overgenomen in de codificatie.

Dit artikel bepaalde onder meer door wie de schenkingen aan instellingen van openbaar nut of aan een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn moeten worden aangenomen.

Het betrof hier regels van publiek recht, die niet thuishoorden in het Burgerlijk Wetboek,¹¹⁷ vandaar de schrapping.

§ 53. Artikel 4.165 BW – onroerende publiciteit

155. Artikel 4.165 BW betreft de onroerende publiciteit. Dit artikel bepaalt uitdrukkelijk dat bij een schenking van een onroerend zakelijk recht de schenkingsakte moet worden overgeschreven (in het daartoe bestemde register op het bevoegde kantoor van de AAPD) en, indien er een aanvaarding plaatsvindt bij een latere afzonderlijke akte, tevens de akte van aanvaarding moet worden overgeschreven.

Dit artikel herneemt aldus hetgeen onder het oud Burgerlijk Wetboek was bepaald in het vroegere artikel 939, met dien verstande dat de betekening van de aanneming niet meer tot de mogelijkheden behoort en dus ook niet meer moet worden overgeschreven.

156. In het geval van een voorlopige aanvaarding door een rechtspersoon die machtiging of goedkeuring behoeft (*cf. supra* nrs. 147-148), worden zowel de akte van voorlopige aanvaarding als de akte van definitieve aanvaarding overgeschreven op het bevoegde kantoor van de AAPD.

§ 54. Artikel 4.167 BW – schenking aan minderjarigen of personen onder bewind

157. Wanneer een schenking wordt gedaan aan minderjarigen of aan personen onder bewind die onbekwaam werden verklaard om schenkingen te ontvangen, moet de aanvaarding gebeuren door hun vader of moeder, hun voogd of bewindvoerder. Indien die aanvaarding niet is gebeurd, is de schenking niet tot stand gekomen. Er is enkel verhaal mogelijk op hun vader of moeder, hun voogd of hun bewindvoerder indien daartoe grond bestaat (art. 4.167 BW).

117 Amendement nr. 136 van de heer GEENS, *Parl.St.* Kamer 2021-22, nr. 55-1272/5, 8.